

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Навчально-науковий Інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук
Кафедра професійної та технологічної освіти і загальної фізики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНПФТКН

Олег АНГЕЛЬСЬКИЙ

09 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

ОК 39 обов'язкова

Освітньо-професійна програма: Трудове навчання та технології

Спеціальність: 014.10 – Середня освіта (трудове навчання та технології)

Галузь знань: 01 – Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Навчально-науковий інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук
(назва навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною ОП)

Мова навчання українська
(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці, 2023

РОЗРОБЛЕНО кафедрою професійної та технологічної освіти і загальної фізики

РОЗРОБНИК: професор Валерій КРАМАР

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри професійної та технологічної освіти і загальної фізики

Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

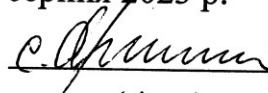
(підпис)

Юрій ГУДИМА

Схвалено науково-методичною радою Інституту

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Голова НМР ІФТКН

(підпис)

Ярослав СТРУК

Перезатверджено на засіданні кафедри професійної та технологічної освіти і загальної фізики

Протокол № 1 від "9" серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Гудима Ю.В.
(прізвище та ініціали)

Перезатверджено на засіданні кафедри професійної та технологічної освіти і загальної фізики

Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

ініціали)

(підпис) _____
(прізвище та

1. Загальні положення

Проведення педагогічної практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014.10 – Середня освіта (трудове навчання та технології) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича розроблена відповідно до Закону України «Про освіту» № 2145 – VIII від 05.09.2017 р., Закону України «Про вищу освіту» № 1556 – VII від 01.07.2014 р., положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 (зі змінами), листів Міністерства освіти і науки України від 07.02.2009 р. 1/9-93 «Про практичну підготовку студентів», рекомендацій про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, розроблених Державною науковою установою «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» у 2013 році та Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 31.08.2020 р.

Педагогічна практика проводиться після вивчення дисциплін психолого-педагогічного циклу.

Тривалість практики – чотири тижні в сьомому семестрі.

Бази практик: Комунальна обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів з поглибленим вивченням окремих предметів "Багатопрофільний ліцей для обдарованих дітей", заклади загальної середньої освіти Чернівецької або інших областей.

Форми проведення практики – очна або дистанційна (у разі введення карантину).

2. Мета та завдання педагогічної практики

Педагогічна практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Трудове навчання та технології» є завершальним етапом практичної підготовки вчителя трудового навчання. Вона спрямована на поглиблення психолого-педагогічних і організаційно-методичних засад провадження навчально-виховного процесу у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО).

Мета практики полягає в оволодінні здобувачами першого рівня вищої технологічної освіти сучасними методами, формами організації праці в галузі їхньої майбутньої професії, формування у них на базі одержаних в університеті знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично оновлювати свої знання, вести наукові дослідження та творчо застосовувати отримані знання у практичній діяльності.

Практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої технологічної освіти передбачає безперервність і послідовність її проведення, органічне поєднання з практичними й лабораторними заняттями, отримання

здобувачами достатнього обсягу компетентностей відповідно до освітньої програми бакалавра «Трудове навчання та технології».

Завдання педагогічної практики:

- ознайомити студентів із сучасним станом навчально-виховної роботи у закладах загальної середньої освіти, передовим педагогічним досвідом, станом реалізації основних завдань концепції української національної школи;
- закріпити і поглибити знання з психолого-педагогічного та методичного циклу дисциплін, розширити обсяг теоретичних знань з фаху;
- формувати психологічну готовність до роботи в школі;
- розвивати особисті якості, які необхідні в професійній діяльності вчителя;
- формувати вміння і навички реалізовувати професійні функції: конструктивну, мобілізуючу, організаторську, комунікативну та інформаційну;
- встановлювати та поглиблювати зв'язок теоретичних знань студентів з реальним навчально-виховним процесом, розвивати вміння використовувати ці знання під час вирішення конкретних навчальних і виховних ситуацій;
- формувати у майбутніх педагогів професійну майстерність під час виконання ними обов'язків вчителя трудового навчання та креслення, а також класного керівника;
- формувати навички підготовки і проведення уроків з фаху, позакласних навчальних і виховних заходів;
- реалізовувати творчий, дослідницький підхід до педагогічної діяльності;
- виробляти вміння встановлювати внутрішньо-предметні та міжпредметні зв'язки, використовувати ефективні педагогічні технології, нові інформаційні засоби навчання;
- виховувати у студентів національно-патріотичні, інтелектуальні, моральні, естетичні та інші якості, інтерес і любов до обраної професії, потребу в самоосвіті, виробляти творчий науково-дослідницький підхід до педагогічної діяльності.

Відповідно до змісту освітньо-професійної програми «Трудове навчання та технології» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014.10 – Середня освіта (трудове навчання та технології) під час проходження практик студентів має бути забезпечення набуття наступних компетентностей.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх і технічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов

організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Спеціальні (фахові та предметні) компетентності

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ПК2. Здатність застосовувати знання з природничих наук, основ техніки, технологій, економіки, екології, маркетингу, дизайну, креслення для організації трудового навчання та формування умінь і навичок з проєктної, конструкторської і виробничої діяльності учнів.

ПК5. Здатність до організації та керування процесами творчої предметно-перетворювальної діяльності учнів у закладах базової середньої

освіти, її об'єктивного оцінювання на основі визначених критеріїв, аналізу матеріалів портфоліо та презентації результатів.

ПК6. Здатність до аналізу традицій та сучасних тенденцій декоративно-ужиткового мистецтва, ідентифікації та порівняння ознак різних його видів за етнографічними регіонами України, навчання технікам декоративно-ужиткового мистецтва.

ПК7. Здатність організовувати контроль за дотриманням технологічної дисципліни та правил безпечної експлуатації інструментів і технологічного обладнання, вимог з охорони праці та техніки безпеки на робочому місці, протипожежної безпеки і захисту довкілля.

ПК8. Здатність до організації творчої проєктно-конструкторської діяльності і моделювання у закладах позашкільної освіти.

3. Результати навчання

Наслідком виконання плану практики має бути досягнення наступних програмних результатів:

РН1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН2. Демонструвати вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

РН3. Називати і аналізувати методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікувати форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

РН4. Здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.

РН5. Вибирати відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку учнів, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН6. Називати і пояснювати принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН7. Демонструвати знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН8. Генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН9. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

РН10. Демонструвати володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

РН11. Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

РН12. Аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

РН13. Демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

РН14. Називати, класифікувати й аналізувати методики трудового навчання і викладання креслення; оцінювати можливості їх використання для забезпечення технологічної освіти учнів.

РН15. Називати, класифікувати й аналізувати форми і методи організації проєктно-технологічної діяльності та розвитку творчих здібностей учнів і демонструвати здатність до їх практичного впровадження.

РН16. Відтворювати основні положення загальних питань технологій сучасних виробництв, пояснювати будову, призначення та принцип дії технічних систем.

РН17. Застосовувати загальнотехнічну термінологію, класифікувати види конструкційних матеріалів, описувати їхні властивості та пояснювати технології їх обробки.

РН18. Застосовувати знання з теоретичних основ інженерної та комп'ютерної графіки, загальних правил оформлення креслень і проєктно-конструкторської документації для навчання конструюванню і моделюванню.

РН19. Класифікувати і аналізувати способи обробки сировини та матеріалів; називати і класифікувати види відповідних ручних (у тому числі у тому числі й електричних) інструментів, верстатів та іншого технологічного обладнання; пояснювати принцип дії та демонструвати способи використання кожного з них.

РН20. Класифікувати й аналізувати традиційні та новітні технології формотворення, створення художнього малюнка, колористики й орнаментики, пластичного мистецтва.

РН21. Називати і описувати суть технологій художньої обробки конструкційних матеріалів і виготовлення виробів декоративно-ужиткового мистецтва та їх дизайну, демонструвати володіння відповідними способами, техніками та інструментом.

РН22. Демонструвати навички ескізного проектування, виконувати креслення деталей і виробів, складати технологічну послідовність їх виготовлення, готувати презентацію результатів і створювати портфоліо.

РН23. Пояснювати принципи доцільного добору матеріалів, інструменту й устаткування з урахуванням проєктно-технологічної документації, дотримання екологічної безпеки та санітарно-гігієнічних вимог, оцінки якості й економічності виробу.

РН24. Використовувати досягнення науки й техніки для висвітлення сучасних технологій предметно-перетворювальної діяльності, впливу її результатів на навколишнє середовище та побут людини.

РН25. Застосовувати норми з охорони праці, протипожежної безпеки та захисту довкілля у процесах предметно-перетворювальної діяльності, демонструвати вміння безпечної експлуатації інструментів і технологічного обладнання.

РН26. Демонструвати навички вербального та графічного опису предмету вивчення або проєкту.

4. Організаційні вимоги до педагогічної практики студентів

Педагогічна практика студентів організовується Інститутом силами кафедри професійної та технологічної освіти і загальної фізики на основі наказу по університету, де затверджується керівник педагогічної практики, який здійснює безпосереднє керівництво нею.

Перед початком практики організовується настановна конференція, на якій студентам роз'яснюються задачі, зміст та порядок її проходження. Під час проходження практики студент, з метою набуття конкретних компетентностей, повинен виконувати індивідуальні навчальні та виробничі (практичні) завдання.

Тему і зміст індивідуального завдання студент отримує на кафедрі за згодою керівника практикою безпосередньо перед вибуттям на практику.

Робочий день студента-практиканта в закладі бази практики становить 6 годин. Для ознайомлення з формами і методами навчально-виховної роботи з учнями практиканти відвідують заняття з виробничого навчання та заходи з позакласної навчально-виховної роботи. У процесі практики студенти виконують завдання практики та ведуть щоденник практики. По завершенні практики (не пізніше третього дня) студенти подають на кафедру оформлений, підписаний керівником практики та завірений підписом і печаткою закладу-бази практики щоденник, а також звіт, у якому мають бути висвітлені результати, досягнуті за час проходження практики.

Звіт повинен бути оформлений відповідно до вимог Стандарту щодо технічних звітів і структурований наступним чином:

- титульний аркуш;
- індивідуальний план (завірений підписами практиканта і керівника практики);
- графік відвідання та самостійного проведення занять і виховних заходів (завірений підписами практиканта і керівника практики);
- план-конспект залікового заняття;
- розробку (сценарій) виховного заходу, проведеного практикантом;
- характеристики групи, до якої закріплений студент у ЗЗСО та одного з учнів цієї групи (завірені керівником практики від ЗЗСО);
- самоаналіз педагогічної діяльності під час практики (опис виконаних дій, набутих знань, умінь і навичок, конкретні результати і т.п.);
- висновки практиканта щодо отриманих ним результатів, його зауваження та пропозиції (за наявності) щодо організації практики.

Режим роботи студентів-практикантів визначається керівниками практики відповідно до вимог Статуту закладу, в якому вона виконується. Практиканти підпорядковуються Правилам внутрішнього розпорядку, виконують розпорядження адміністрації закладу та керівників практики. У разі невиконання вимог, що пред'являються до практиканта, він може бути усунений від проходження практики. Студент, усунений від практики або робота якого за практику визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчальний план даного семестру.

Захист практики відбувається протягом тижня після її завершення у формі підсумкової конференції, на якій заслуховуються усні доповіді-звіти практикантів, підводяться підсумки і оцінюються результати практики.

Основні критерії оцінки результатів педагогічної практики:

- ступінь сформованості загальних, фахових і предметних компетентностей;
- рівень досягнення студентом програмних результатів і осмислення ним своєї практичної діяльності (її задач, змісту, методів, результатів, складнощів);
- рівень професійної і суспільної спрямованості майбутніх вчителів (інтерес до педагогічної професії, любов до дітей, активність, відповідальне і творче відношення до роботи).

Оцінки з педпрактики є одними з основних, вирішальних під час обговорення питання про рекомендацію випускника кафедри професійної та технологічної освіти і загальної фізики до випускової акредитації.

5. Права і обов'язки студентів-практикантів

Студент має право:

- звертатися до керівників практики університету, адміністрації, керівників практики від закладу освіти з усіх питань, що виникають у процесі практики;
- виносити пропозиції по вдосконаленню навчально-виховного процесу, організації практики;
- брати участь в роботі конференцій, педагогічних рад та нарад закладу;
- користуватися бібліотекою закладу, кабінетами і навчально-методичними посібниками, що знаходяться в них.

Студент зобов'язаний:

- виконувати всі види робіт, передбачених програмою практики, проводити навчально-виховну роботу з учнями;
- приходити до початку уроків в своєму класі, йти після їх закінчення, якщо немає інших обставин, що вимагають його присутності;
- звертатися до вчителів, студентів-практикантів по імені-по батькові;
- бути уважним, доброзичливим і ввічливим у відносинах з школярами, вчителями, батьками, викладачами, студентами групи;
- здавати звіти в точно вказані терміни і керівникові практики, який вказаний в плані;

- відвідувати всі консультації, методичні наради;
- нести відповідальність за життя і здоров'я учнів протягом часу їх знаходження в школі разом з класним керівником;
- попереджати вчителя про намір відвідати його урок;
- у разі пропуску, запізнення повідомити керівнику наперед, пояснити причину відсутності або запізнення, надати необхідні документи (довідка про хворобу та ін.)

6. Зміст індивідуальної діяльності практиканта

Прибувши на практику, студент повинен:

1. Подати керівникові від закладу освіти щоденник, індивідуальну програму практики та проінформувати його про завдання, які ставляться кафедрою перед ним на термін проходження практики.
2. Ознайомитися з робочим місцем, правилами експлуатації навчального устаткування, правилами техніки безпеки, правилами внутрішнього розпорядку закладу освіти.
3. Ознайомитися з навчально-матеріальною базою, станом навчально-виховної роботи закладу освіти, окремого класу, організацією позакласної роботи, трудовим, фізичним, естетичним вихованням.
4. Вивчити планування, облік, звітність роботи викладачів, методистів, постановку методичної роботи в закладі освіти.
5. Протягом першого тижня практики скласти та узгодити план роботи на весь період з конкретними графіком проведення не менше 4 уроків або не менше 2 спарених уроків (один з яких – заліковий), відвідати не менше 32 уроків (16 пар) вчителів та своїх колег-практикантів. Розширений план-конспект залікового уроку здати на кафедру.
6. Навчитися аналізувати уроки та оформляти протокол обговорення відкритого уроку.
7. Розробити і провести один виховний захід в класі, проаналізувати його результативність. Розробку заходу (сценарій) та висновки здати на кафедру.
8. Здійснити психолого-педагогічне дослідження окремих учнів класу та клас у цілому. Психолого-педагогічні характеристики учня і класу здати по закінченні практики на кафедру.
9. Брати участь у розробці та виготовленні навчальних посібників, переобладнанні навчальних майстерень або класів. Зміст і призначення виконуваних робіт відобразити у звіті.
10. Оформити звітну документацію про проходження практики, завірити її у керівника практики від закладу освіти – місця проходження практики та його керівника та подати на кафедру (керівникові практики від кафедри) у термін, визначений календарним графіком практики.

7. Рекомендована література

1. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів освіти України: Наказ Міністерства освіти України від

- 8.04.1993 р. № 93 / Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. – К., 1994. – С. 139-153.
2. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання та викладання загальнотехнічних дисциплін. – К.: Вища школа, 1992.
 3. Тхоржевский Д.А. Практикум з курсу «Методика трудового навчання» : Навч. пос. – К.: Вища школа, 1990.
 4. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика: Монографія / Бербец В.В., Бербец Т.М., Дубова Н.В. та ін. – За ред. О.М. Коберника. – К.: Наук. світ, 2003. – 172 с.